

Nazwa przedmiotu:	Metody interpretacji źródeł przyrodniczych w archeologii do „rekonstrukcji” paleośrodowiska/ paleoklimatu/ paleodemografii (skały krzemionkowe)
Course title:	The archeological methods of interpretation of the natural material findings used for the “reconstruction” of paleoenvironment/ paleoclimate/ paleodemography (lithics)
Kod:	05-MIZPA-11_KP
Course code:	05-MIZPA-11_KP
Rok studiów:	I, studia drugiego stopnia (magisterskie)
Year of study:	I, second cycle studies (M.A. postgraduate)
Semestr:	1, zimowy
Semester:	1, winter
Typ zajęć:	laboratorium, fakultatywne
Type of course:	laboratory, optional
Liczba godzin:	15
Number of hours:	15
Punkty ECTS:	1,5
ECTS credits:	1,5
Osoba prowadząca:	dr Katarzyna Pyżewicz
Name of lecturer:	Dr. Katarzyna Pyżewicz
Poziom kursu:	zaawansowany
Level of course:	advanced
Język wykładowy:	polski
Language of instruction:	Polish
Wymagania wstępne:	podstawowa wiedza z zakresu krzemieniarstwa
Prerequisites:	fundamental knowledge of lithic materials
Metody oceny:	zaliczenie ustne
Assesment methods:	oral exam
Treści przedmiotu:	Lokalizacja i rodzaje skał krzemionkowych wykorzystywanych w epoce kamienia, brązu oraz okresie początków epoki żelaza na obszarze ziem polskich i terenach sąsiednich – charakterystyka makroskopowa i mikroskopowa. Podstawy rozdzielania krzemiennych materiałów różnoczasowych. Metody badań zespołów krzemiennych. Możliwości i ograniczenia wykorzystania źródeł krzemiennych w interpretacji procesów i zjawisk naturalnych oraz antropologicznych w pradziejach. Analiza i interpretacja wybranych eksperymentalnych oraz oryginalnych inwentarzy krzemiennych – ćwiczenia praktyczne.
Course contents:	Localization and types of siliceous rocks used during the Stone Age, Bronze Age and Early Iron Age in the Polish and neighboring territories – their microscopic and macroscopic characteristics.

	<p>Recognition of lithic materials originating from different periods. Research methods of the lithic assemblages. The applications and limitations of utilization of lithics data in the interpretation of natural and anthropological processes and phenomenon in the prehistoric times. Analysis and interpretation of the selected experimental and original materials - practical classes.</p>
<p>Cele i efekty kształcenia:</p>	<p>Podstawowym celem zajęć laboratoryjnych jest zapoznanie ze sposobami badań materiałów krzemienych i możliwościami wykorzystania ich efektów w interpretacji wybranych procesów i zjawisk naturalnych oraz kulturowych, zachodzących od dolnego paleolitu aż do wczesnej epoki żelaza. Jednocześnie zajęcia mają na celu pogłębienie znajomości wybranych elementów związanych z wytwórczością i funkcjonowaniem artefaktów krzemienych w pradziejach.</p> <p>W ramach zajęć uczestnicy powinni zaznajomić się z podstawową literaturą przedmiotu, pojęciami i terminami z zakresu szeroko rozumianego zagadnienia skał krzemionkowych występujących w kontekście badań archeologicznych. Szczególny nacisk położony jest na bezpośredni kontakt z eksperymentalnymi oraz oryginalnymi materiałami krzemienymi.</p> <p>Po zaliczeniu zajęć student powinien posiadać umiejętność samodzielnego opracowania i interpretacji zbiorów krzemienych na poziomie podstawowym, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać przydatność wybranych inwentarzy krzemienych do poszczególnych rodzajów badań, - znać założenia metod badawczych zespołów krzemienych, - potrafić rozróżnić artefakty od geofaktów, - opisać genezę, rodzaj, wiek oraz miejsce występowania surowca, z którego dane artefakty zostały wykonane, - zaprezentować właściwości i przydatność poszczególnych surowców w kontekście wytwórczym i użytkowym, - określić dostępność złóż wyróżnionych odmian skał krzemionkowych na przestrzeni dziejów, - opisać zagadnienie wpływu działalności czynników podepozycyjnych na możliwości interpretacyjne badanych okazów krzemienych, - określić typ, sposób ukształtowania oraz przybliżoną chronologię wyróżnionych okazów. <p>Planowanym efektem kształcenia jest również nabycie przez studentów umiejętności interpretacji zaprezentowanych wyników badań, a także kreatywnego wykorzystania danych płynących z zastosowania wybranych sposobów interpretacji. Posługując się wynikami badań technologicznych, typologicznych czy surowcowych, eksperymentalnych, traseologicznych, planigraficznych itp., uczestnicy laboratoriów będą określać charakter stanowisk oraz sposoby planowania i zagospodarowywania przestrzeni; poszukiwać zależności</p>

	<p>między dobraniem surowca, techniką wytwarzania, formą i funkcją poszczególnych artefaktów; podejmować próby ustalenia kryteriów wyborów na poszczególnych etapach działalności człowieka związanej z pozyskiwaniem i użytkowaniem danych surowców czy artefaktów; interpretować cechy indywidualne wytwórców lub poszczególne elementy życia codziennego społeczności pradziejowych itp.</p> <p>W efekcie nabycia podstawowej wiedzy teoretycznej z zakresu metod interpretacji źródeł krzemionych, uczestnicy laboratoriów powinni potrafić krytycznie oceniać i wykorzystywać wyniki badań materiałów krzemionych prezentowane w literaturze przedmiotu. Dodatkowo, bezpośredni kontakt z eksperymentalnymi i oryginalnymi formami umożliwi uczestnikom, w trakcie badań terenowych, poprawnie wydzielać artefakty wykonane ze skał krzemionkowych.</p>
<p>Objectives and learning outcomes:</p>	<p>The main aim of the laboratory classes is acquiring knowledge of various research methods of lithic artifacts and its applications in the archaeological data interpretation (natural and anthropological processes and phenomenon) from Lower Paleolithic to Early Iron Age. The classes will also extend the general knowledge of the flint usage and technology during prehistoric times.</p> <p>Students should become familiar with the fundamental literature and terminology related to siliceous rocks in the context of archeological research. The course puts special emphasis on the direct contact with the experimental and original materials.</p> <p>After completing the course students should be able to perform fundamental lithic analysis and its interpretation, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> - assessment of usefulness of particular artifacts for research, - knowledge of theoretical foundations of lithic research, - differentiation of artifacts from geofacts on the basis of their distinctive morphological features, - description of genesis, type, age and location of a raw material from which the artifacts were made, - presentation of usefulness and properties of individual raw materials in the context of its application and technology, - determination of availability of siliceous rocks resources throughout prehistory, - presentation of postdepositional processes impact on the interpretation of lithics and determination of macroscopic deformations created as an effect of the postdepositional factors, - differentiation of various types and methods of forming artifacts and its approximate chronology. <p>Students should also have the ability to interpret the results of the research investigations and creatively use the obtained data. During classes students, using the results of typological, technological and raw material characteristics, combined with experimental, planigraphic and use-wear data, will be able to determine character and organization of the site; present</p>

	<p>connection between the material selection, techniques of production, form of the artifacts and their function; attempt to determinate the selection motives on the particular stages connected with production and utilization flint artifacts were made; interpret some of the individual characteristics of flintknappers and habits of the prehistoric societies. Students, after gaining the fundamental knowledge of the interpretation methods of lithics, should be able to critically evaluate and use other lithics data presented in the literature. Furthermore, direct contact with the experimental and original materials should allow students to properly select lithic artifacts obtained during excavations.</p>
Zalecana literatura:	<p>Andrefsky W. Jr. 2005 <i>Lithics, macroscopic approaches to analysis</i>, Cambridge. Inizan M. L., Roche H., Tixier J. 1992 <i>Technology of knapped stone</i>, Meudon. Odell G. H. 2003 <i>Lithic Analysis</i>, New York. Whittaker J. C. 1999 <i>Flintknapping, making and understanding stone tools</i>, Austin.</p>
Recommended reading:	<p>Andrefsky W. Jr. 2005 <i>Lithics, macroscopic approaches to analysis</i>, Cambridge. Inizan M. L., Roche H., Tixier J. 1992 <i>Technology of knapped stone</i>, Meudon. Odell G. H. 2003 <i>Lithic Analysis</i>, New York. Whittaker J. C. 1999 <i>Flintknapping, making and understanding stone tools</i>, Austin.</p>